

VERGİ, SOSYAL GÜVENLİK VE İŞ HUKUKU MEVZUATINDA YEMEK YARDIMI

FOOD AID IN THE TAX, SOCIAL SECURITY AND LABOUR LAW LEGISLATION

Resul KURT*

Özet: Yemek yardımı, çalışanlar açısından sosyal bir yardım niteliğindedir. İşverenler, çalışanlarının temel ihtiyaçlarından olan yemek ihtiyaçlarını karşılamak ve motivasyonlarını artırmak amacıyla işyerinde veya müstemilatında yemek verilmesi ya da nakit para olarak veya yemek çeki, yemek kuponu ve yemek kartı verilmesi gibi çeşitli yöntemlerle yemek yardımı yapabilmektedir.

Türk vergi hukuku ve Türk sosyal güvenlik mevzuatına göre yemek yardımına ilişkin belirli koşullarda vergi muafiyeti ve sosyal sigortalar priminden istisna sağlanmaktadır. Bu kapsamda işverenlerin çalışanlara yaptıkları yemek yardımlarının sosyal güvenlik primi, gelir vergisi ve damga vergisi istisnaları özel olarak düzenlenmektedir.

Gelir İdaresi ile Sosyal Güvenlik Kurumu (SGK) tarafından yemek muafiyet ve istisnası tutarlarında yaşanan farklılıklar uygulamada büyük sorunlara ve karışıklıklara yol açmaktadır.

Ayrıca hangi durumlarda yemek yardımının gelir vergisi ve sigorta priminden istisna tutulacağı konusunda tereddüt ve tartışmalar yaşanmaktadır.

SGK tarafından yıllar itibariyle güncellenen tutara kadar olan nakit yemek yardımları sigorta primine tabi olmayacak, istisna limitini aşan tutar sigorta primine tabi olacaktır. İşveren tarafından çalışanlara yemek kartı, kupon ya da yemek hizmeti sunulması durumunda aynı olarak hizmet sağlanan yemek kartlarının/kuponlarının tamamı sosyal sigortalar priminden istisna olacaktır.

Diğer taraftan, vergi mevzuatına göre; yemek yardımı ister nakit yapılsın, isterse yemek çeki, yemek kuponu ve yemek kartı verilmesi suretiyle sağlansın, Hazine ve Maliye Bakanlığı tarafından yıllar itibariyle güncellenen Vergiden Müstesna Yemek bedeli gelir vergisinden istisna olacaktır.

* Doç. Dr., info@resulkurt.com, ORCID: 0000-0003-4484-3643, Makale Gönderim Tarihi: 20.01.2025, Kabul Tarihi: 23.03.2025

İhbar, kötü niyet ve kıdem tazminatı ile fesih bildirim süresine ait ücretin peşin ödenmesinin hesabında asıl ücrete ilaveten para ve parayla ölçülebilir nakdi, aynı menfaatler de ekleneceğinden; işçiye sağlanan yemek bedelinin başta kıdem tazminatı olmak üzere yukarıda belirtilen kalemlere ilave edilmesi gerekir.

Anahtar Kelimeler: Ayni Yemek Yardımı, Nakdi Yemek Parası, Yemek Kartı, Yemek Çeki, Yemek Yardımının Vergilendirilmesi, Yemek Yardımında Sosyal Sigorta Primi

Abstract: Food aid is a social support for employees. In order to meet the food needs, which is one of the basic needs, of their employees and increase their motivation, employers can provide food aid through various methods such as providing food at the workplace or in the outbuildings or in cash or in the form of food vouchers, food coupons and meal cards.

According to the Turkish tax legislation and the Turkish social security legislation, tax exemption and social insurance premium exceptions are provided within certain conditions regarding food aid. Within this scope, the social security premium, income tax and stamp duty exemptions are specially regulated in the legislation regarding the food aids provided by employers to their employees.

The differences between the Revenue Administration and the Social Security Institution (SSI) in the food aid exemption and exception amounts cause major problems and confusion in practice.

Additionally, there are hesitations about in which cases food aid will be exempt from income tax and social insurance premiums.

Cash food aids up to the amount updated by the Social Security Institution (SSI) for years will not be subjected to social insurance premiums, and the amount exceeding the exemption limit will be subject to social insurance premiums. In the event that meal cards, coupons or meal services are provided to employees by the employer, all meal cards/coupons where services are provided in-kind will be exempt from social security premiums.

On the other hand, according to tax legislation; whether the food aid is provided in cash or by giving meal vouchers, meal coupons and meal cards, the tax-exempt food aid regularly updated by the Ministry of Treasury and Finance throughout the years will be exempt from income tax.

Since money and cash or in-kind benefits measurable in monetary terms will be added to the calculation of the advance payment of the wage for the termination notice period, the notice compensation, the bad faith compensation and the severance pay and the termination notice period; the cost of meals provided to the worker must be added to the above-mentioned items, primarily the severance pay.

Keywords: In-Kind Food Aid, Cash Food Allowance, Food Card, Food Voucher, Taxation of Food Aid, Social Security Premium in Food Aid

JEL SINIFLANDIRMASI: H53, H24, H25, J30, J38, J83, H55, J65

GİRİŞ

Bir işverene hukuken bağlılık kapsamında çalışanın emeği karşılığı aldığı her türlü bedele genel olarak ücret denilmektedir. Söz konusu ücret, nakit para ile verilebileceği gibi çalışana barınma, ulaşım, yemek gibi aynı yollarla da verilebilmektedir. Nakdi ücret dışında yol, yemek, barınma gibi ödemeler çalışana hem maddi katkı sağlamakta hem de motivasyonuna olumlu katkısı bulunmaktadır. Bu bağlamda çalışana yemek, işveren tarafından işyerinde verilebileceği gibi işyerinde yemek verme imkân bulunmayan hallerde işyeri dışında da verilebilmektedir.¹

Uygulamada çalışanlara sağlanan yemek yardımları farklı yöntemlerle temin edilebilmektedir. İşverenler, işyerinde veya işyerinin müstemilatında yemek vererek, çalışanlar için üçüncü kişilere nakden ödeme yaparak, yemek bedelinin nakit olarak çalışana vererek ve yemek kuponu, yemek kartı, yemek çeki vb. araçlarla yemek yardımı yapabilmektedir.

Yemek yardımı çalışanlar açısından sosyal bir yardım niteliğindedir. İşverenler, çalışanlarının ihtiyaçlarını karşılamak ve motivasyonlarını artırmak amacıyla yemek yardımı yapabilir. Yemek yardımı, çalışanların motivasyonunu artırır ve işyerindeki verimliliği yükseltir. Bu bağlamda, yemek yardımı;²

- Nakdi yemek parası ödenmesi (para olarak) veya
- Ayni yemek yardımı (örneğin yemek kartı, yemek çeki/kuponu veya işyerinde veya işyerinin müstemilatında yemek verilmesi) olarak sağlanabilmektedir.

İşverenler tarafından çalışanlara yemek yardımı yapılması kanuni zorunluluk olmayıp, iş sözleşmeleriyle, toplu iş sözleşmeleriyle veya işyeri uygulamalarıyla işverenlerin yükümlülükleri haline gelebilmektedir.

¹ Murat Batı, Yemek Kartı Uygulama Esaslarının Vergi ve Sosyal Güvenlik Mevzuatı Açısından Hukuka Uygunluğunun Değerlendirilmesi, <https://www.istanbulymmo.org.tr/Data/pdf/istymm%20odas%C4%B1%20yemek%20kart%C4%B1%20nisan%202024.pdf>, s. 5, Erişim: 05.01.2025

² Resul Kurt, Vergi ve SGK Uygulamasında Yemek İstisnası, <https://www.ekonomim.com/kose-yazisi/vergi-ve-sgk-uygulamasinda-yemek-istisnasi/724459> Erişim: 05.01.2025

Yemek giderleri ile ilgili olarak kanun koyucu bazı durum ve şartların gerçekleşmesi halinde sınırsız şekilde indirim öngörebildiği gibi bazı durumlarda da belli bir limit öngörebilmektedir.³

Türk vergi ve sosyal güvenlik mevzuatına göre yemek yardımına ilişkin belirli koşullarda vergi muafiyetleri ve sosyal sigortalar primi istisnaları sağlanmaktadır.⁴ Bu kapsamda işverenlerin çalışanlara yaptıkları yemek yardımlarının sosyal güvenlik primi, gelir vergisi ve damga vergisi istisnaları özel olarak düzenlenmektedir. Söz konusu bu istisna/muafiyet uygulamalarının temel mantığı çalışanlara yapılacak yemek yardımı niteliğindeki yardımların özendirilmesi ve teşvik edilmesidir.

Yemek yardımının sosyal sigortalar primi ve vergiden muaf tutulması, işverenlerin işçilik maliyetlerini azaltırken çalışanlarına sunduğu sosyal destekle motivasyonu artırma işlevi de görmektedir.

İşverenler, işyerinde veya işyerinin müstemilatında yemek vererek, çalışanlar için üçüncü kişilere nakden ödeme yaparak, yemek bedelinin nakit olarak çalışana vererek ve yemek kuponu, yemek kartı, yemek çeki vb. araçlarla yemek yardımı yapabilmektedir. Bu ayırım yemek bedeli üzerinden yapılacak vergi ve sosyal sigortalar primi kesintilerinin belirlenmesi bakımından da önem arz etmektedir. Yemek yardımında, vergi ve sosyal sigortalar primi muafiyetinden yararlanılabilmesi için şu şartlar sağlanmalıdır:⁵

³ Neslihan Karataş Durmuş, Türk ve Fransız Hukukunda Yemek Giderlerinin İndirimi, *Vergi Sorunları Dergisi*, Şubat 2018 Sayı 353, s.144.

⁴ Kavramsal karmaşaya neden olmaması açısından şunu belirtmek gerekir: Vergi hukuku yönünden 193 sayılı Gelir Vergisi Kanunu'nun 23'ncü maddesi uyarınca gelir vergisi "muafiyeti", sosyal sigortalar primi yönünden ise 5510 sayılı Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Kanunu'nun 80'nci maddesi uyarınca prime esas kazançtan "istisna" kavramları söz konusudur.

⁵ SGK Başkanlığı Sigorta Primleri Genel Müdürlüğü'nün 31.12.2024 Tarih ve 2024/17 Sayılı Genelgesi; Murat Batı "Yemek Kartı Kullanımında Çözülmesi Gerekenler (III): Vergi Yönüyle", <https://lebibyalkin.com.tr/haber/yemek-karti-kullaniminda-cozulmesi-gerekenler-iii-vergi-yonuyle> (Erişim Tarihi: 06.02.2025); Veysi Seviğ, "2021 yılında personel yemeği", *İstanbul Ticaret Gazetesi*, <https://istanbulticaretgazetesi.com/2021-yilinda-personel-yemegi> (Erişim Tarihi: 03.01.2025).

- Yemek yardımının, çalışanın iş günlerinde yapılması.
- Yardımın ayni olarak (yemek kartı/çeki/kuponu verilmesi veya doğrudan yemek hizmeti) sağlanması.
- Yemek yardımının, kanunda belirlenen günlük muafiyet tutarını aşmaması.

Ülkemizde yaygın olarak kullanılan bir sosyal yardım olarak yemek yardımları işgücü piyasamızın önemli bir unsuru haline gelmiş bulunmaktadır. Öte yandan gerek gelir vergisi muafiyeti gerekse de sosyal sigortalar primi istisnasının uygulanması konusunda bildirim ve beyan yükümlüsü işverenlerde tereddütler hasıl olduğu sıkça görülmektedir.

Bu makalede işverenlerce çalışanlara sağlanan yemek yardımlarının vergi, sosyal güvenlik ve iş hukuku yönünden uygulama esasları karşılaştırmalı olarak ele alınmış ve yemek yardımının uygulanmasına ilişkin tereddütler izah edilmiştir.

I. VERGİ MEVZUATI AÇISINDAN YEMEK YARDIMI

İşverenler, vergi hukukundaki adıyla hizmet erbabına, sosyal güvenlik hukukundaki adıyla ise sigortalılara, iş hukukundaki adıyla ise işçilere değişik şekillerde yemek verilmesini sağlamaktadırlar.⁶ Çalışana yemek yardımı verilmesi çeşitleri, istisna kapsamında ayrı ayrı değerlendirmesi gerektiğinden aşağıda yemek yardımı çeşitleri açıklanmıştır.

A. Çalışana Yapılan Yemek Yardımının Çeşitleri

1. Hizmet erbabına işyerinde veya müştemilatında yemek verilmesi

İşverenlerce hizmet erbabına⁷ işyerinde veya müştemilatında yemek verilmek suretiyle sağlanan menfaatler, tutarına bakılmaksızın ge-

⁶ Bu makalede kullanılan çalışan kavramı ile vergi hukukundaki adıyla hizmet erbabına, sosyal güvenlik hukukundaki adıyla ise sigortalılara, iş hukukundaki adıyla ise işçilere atıf yapılmaktadır.

⁷ 193 sayılı Gelir Vergisi Kanunu ücretli olarak çalışanları "hizmet erbabı" olarak vasıflandırmaktadır.

lir vergisinden istisnadır. Söz konusu istisnanın uygulanmasında, işverenin işyerinde yemek hazırlatması şart olmayıp, yemeğin dışarıdan da temin edilebilmesi ve işyerinde ayın olarak yemek verilmesi suretiyle sağlanan menfaat niteliğinde olması mümkün bulunmaktadır.⁸

Gelir Vergisi Kanunu'nun (GVK) 23/8. maddesine göre, gerek işverenlerce, hizmet erbabına işyerinde veya müştemilatında yemek verilmek suretiyle sağlanan menfaatler ve gerekse de işverenlerce, hazır yemek hizmeti veren mükelleflerden satın alınan yemeğin, işyerinde veya müştemilatında hizmet erbabına verilmesi durumunda sağlanan menfaatler herhangi bir tutarla sınırlı olmaksızın gelir vergisinden istisna edilmiştir. Dolayısıyla işverenler tarafından işyerinde veya müştemilatında, çalışanlara yemek vermek suretiyle sağladığı menfaatlere tamami gider olarak indirilebilir.

2 İşyeri veya müştemilatı dışında kalan yerlerde verilen yemek bedelleri

GVK'nin 23/8. maddesinde, işverenlerce, işyerinde veya müştemilatında yemek verilmeyip yemek hizmeti veren işletmelerde bu hizmetin sağlandığı durumlarda, bu işletmelere yapılan ödemelerin her bir çalışan için çalışılan günlere ait bir günlük yemek bedelinin 2025 yılı için 240 TL'yi aşmayan kısmı gelir vergisinden istisna edilmiştir.

Ödemenin bu tutarı aşması halinde aşan kısım (aşan kısım net ödenen ücret olarak kabul edilir) ile hizmet erbabına yemek bedeli olarak nakden yapılan ödemelerle bu amaçla sağlanan menfaatlerin 2025 yılı için günlük 240 TL'yi kısmı ücret olarak vergilendirilmektedir. Buna göre;

- İşverenlerce yemek bedeli, hizmet erbabına değil doğrudan yemek verme hizmetini sağlayan veya bu işe aracılık eden kuruluşa ödenmektedir.
- Fiilen çalışılmayan günler için yemek bedeli ödenmesi halinde, bu ödeme istisna kapsamının dışında kalmaktadır.

⁸ Recep Bıyık ve Aydın Kıratlı. Giderler ve İndirimler. İstanbul: PWC Yayını. 2010, s.287-288

- Yemek bedeli faturası işveren adına düzenlenir. Faturaya yemek yiyen hizmet erbabının adı ve soyadı ile yemek yediği gün sayısının bir liste halinde eklenmesi gerekmektedir.⁹

3 Hizmet erbabına yemek kuponu/yemek çeki/yemek kartı verilerek veya yemek bedelinin nakden ödenmesi veya erzak şeklinde verilmesi suretiyle sağlanan yemek bedelleri

Yemek kuponları, anlaşmalı lokantalarda ücret ödenmeksizin yemek yenilmesini sağlayan belgelerdir. İşverenlerce yemek kuponu çıkaran firmalardan satın alınan yemek kuponlarının personele işyeri civarındaki anlaşmalı lokantalarda yemek yemeleri için verilmesi de personele işyeri ve müştemilatı dışında yemek yedirme yöntemlerinden biridir.

GVK'nın 23/8 numaralı bendinde yapılan değişiklikle (7420 sayılı Kanunla yapılan ve 1/12/2022 tarihinden itibaren uygulanmaktadır), işverenler tarafından hizmet erbabına işyerinde veya müştemilatında yemek verilmeyen durumlarda, yemek bedelinin nakit olarak verilmesi suretiyle sağlanan menfaatler de gelir vergisi istisnası kapsamına alınmıştır. Gelir İdaresi Başkanlığı tarafından yayınlanan 322 seri no.lu Gelir Vergisi Genel Tebliği'ne (GVGT) göre, hizmet erbabına nakit olarak ödenen yemek bedelinin gelir vergisinden istisna edilebilmesi için;

- İşverenler tarafından işyerinde veya müştemilatında yemek verilmemesi,
- Günlük yemek bedelinin 2025 yılı için 240 TL'yi aşmaması,
- Fiilen çalışılan günlere ilişkin olması,

gerekmektedir.

⁹ Bıyık ve Kıratlı, s. 289

Gelir idaresi tarafından verilen özgelelerde¹⁰ işyerinde yemek verilmemesi durumunda yemek bedelinin ücretten istisna olacağı, aksi halde işyerinde yemek verilmesi durumunda bir kısım çalışana, bu yemek hizmetinden yararlanmak istememesi gibi gerekçelerle yemek bedeli adı altında verilecek tutarların ücret olarak değerlendirileceği, istisna olmayacağı belirtilmiştir. Mağazaları, şubesi ve şirket merkezindeki işyerinde yemek verilmemesi halinde farklı uygulamaya gidip ücret istisnası kapsamında yemek kartı verilebileceği belirtilmiştir.¹¹

İşverenlerce, işyerinde veya müstemilatında yemek verilmediği ve yemek hizmetinin, yemek kartı ve/veya yemek çeki hizmeti veren işletmelerin yemek kartlarına yükleme yapılmak veya yemek çeki satın alınmak suretiyle verildiği durumlarda çalışılan günlere ait bir günlük 2025 yılı için 240 TL'yi aşmayan kısmı gelir vergisinden istisna edilmiştir. Burada gelir vergisinden istisna edilecek yemek bedeli tutarı günlük KDV hariç 240 TL olduğuna dikkat edilmelidir.

İşverenlerce hizmet erbabına nakit olarak verilen yemek bedelinin tamamının, istisna kapsamında olup olmadığına bakılmaksızın ücret

¹⁰ İstanbul Vergi Dairesi Başkanlığı Gelir Kanunları Gelir ve Kurumlar Vergileri Grup Müdürlüğü'nün 21.11.2023 tarih ve E-62030549-120[23-2022]-1315945 sayılı özeli: "Buna göre, hizmet erbabına nakit olarak yapılan yemek bedeli ödemesinin Gelir Vergisi Kanunu'nun 23'üncü maddesinin birinci fıkrasının (8) numaralı bendi uyarınca istisna kapsamında değerlendirilebilmesi için, işverenler tarafından gerek işyerinde veya müstemilatında gerekse işyeri veya müstemilatı dışında herhangi bir yerde yemek verilmemesi ya da yemek hizmetinin yemek çeki/kuponu verilmek suretiyle karşılanmamış olması gerekmektedir.

Bu hüküm ve açıklamalara göre, şirketiniz tarafından işyerinizde çalışanlarınıza yemek hizmeti verilmesine rağmen vejetaryen olma, yemek menüsünü tercihlerine uygun bulmama gibi çeşitli nedenlerle bu yemek hizmetinden yararlanmak istemeyen personele nakit olarak yapılan yemek bedeli ödemeleri Gelir Vergisi Kanunu'nun 23'üncü maddesinin birinci fıkrasının (8) numaralı bendi uyarınca istisnaya konu edilemeyecek olup söz konusu nakdi ödemeler ücret olarak değerlendirilerek Gelir Vergisi Kanununun 61, 94, 103 ve 104'üncü maddelerine göre vergilendirilecektir."

Büyük Mükellefler Vergi Dairesi Başkanlığı'nın 23.07.2024 tarih ve E-64597866-120-14960 sayılı özeliğinde ise mağazaları, şubesi ve şirket merkezindeki işyerinde yemek verilmemesi halinde farklı uygulamaya gidip ücret istisnası kapsamında yemek kartı verilebileceği belirtilmiştir.

¹¹ Ömer Akyürek, "İş Yerindeki Yemeği Beğenmeyenlere Yemek Bedeli Ödemesinde SGK İstisnası Var, Vergi İstisnası Yok!", <https://www.muhasabetr.com/yazarlarimiz/omerakyurek/004/>, (Erişim Tarihi: 05.01.2025).

bordrosunda gösterilmesi gerekmektedir. İstisna kapsamındaki (çalışılan günlere ait bir günlük 2025 yılı için 240 TL) yemek bedeli ödemeleri vergi matrahına dahil edilmeyecektir.¹²

İşverenlerce, hizmet erbabına civar lokantalar veya yemek verme hizmeti sağlayan kuruluşlar vasıtasıyla temin edilen menfaatler limit dahilinde gelir vergisinden istisna edilecektir. Ancak personele, civar lokantalar veya yemek verme hizmetini sağlayan yerlerde yemek verilmesi halinde de bu yemek bedellerinin bir günlük tutarı, 2025 yılı için 240 TL'yi (KDV hariç) aşmaması şartıyla vergiden istisna edilecektir. Buna göre, söz konusu istisna hükmünün uygulanmasında;¹³

- İşverenlerce yemek bedeli, doğrudan yemek verme hizmetini sağlayan veya bu işe aracılık eden kuruluşa ödenecek (hizmet erbabına ödenmeyecek),
- Yemek bedelinin fiilen çalışılan günlere ait bir günlük tutarı 2025 yılı için 240 TL'yi aşmayacak veya aşan kısım vergiye tabi olacak, (fiilen çalışılmayan günler için de yemek bedeli ödenmesi halinde, bu ödeme istisna kapsamının dışında kalacaktır),
- Yemek bedeli faturası (götürü usule tabi olan mükellefler için gider pusulası) işveren adına düzenlenecektir. Ancak, fatura ya veya gider pusulasına yemek yiyen hizmet erbabının adı ve soyadı ile yemek yediği gün sayısı bir liste halinde eklenecektir.¹⁴

Personele yemek kartı, yemek çeki, yemek fişi veya yemek kuponu verilmesi çok yaygın kullanılmaktadır. İşverenler tarafından satın alınan ve personelin yemek kartı firması tarafından anlaşmalı lokantalarda yemek yemelerinin sağlanması için dağıtılan yemek kartları, yemek kuponları da yemeğin işyerinde veya müştemilatında verilme-

¹² Gelir İdaresi Başkanlığı, Gelir Vergisi Genel Tebliği (Seri No: 322), Resmi Gazete, 30 Aralık 2022 tarih ve 32059 (2. Mükerrer) sayılı, Ankara 2022.

¹³ Resul Kurt, Vergi ve Sosyal Güvenlik Mevzuatında Ücret, Tazminat, Harcırah ve Diğer Ödemeler, TÜRMOB Yayını, 1. Baskı, Mart 2020, Sayfa 291-292.

¹⁴ Ali, Tuğlu, "Çalışanlara Nakit Olarak Verilen Yemek Bedellerinin Gelir Vergisi Karşısındaki Durumu", *Yaklaşım Dergisi*, s. 203, Kasım 2009, http://www.yaklasim.com/mevzuat/dergi/read_frame.asp?file_name=20091115640.htm, (15.12.2024)

si veya yemeğin işyeri veya müştemilatı dışında verilmesi uygulamalarında olduğu gibi, açıklanan şartlar kapsamında vergiden istisnadır. Yani işverenler tarafından hizmet erbabına verilen yemek kuponları da 2025 yılı için 240 TL'yi aşmaması durumunda vergiden istisnadır.¹⁵

Personeler yemek fişi verilmesi nedeniyle yapılan gider, fişi veren işletmenin faturası ile belgelendirilerek gider yazılır. Ayrıca personelere verilen yemeklik erzak bedeli de nakden ödenen yemek parası gibi ücret niteliğindedir.¹⁶

B. İşverenler Tarafından Yapılan Yemek Yardımlarının Gelir Vergisi Açısından Değerlendirilmesi

193 sayılı Gelir Vergisi Kanunu'nun 61'inci maddesinde, “Ücret, işverene tabi ve belirli bir işyerine bağlı olarak çalışanlara hizmet karşılığı verilen para ve ayınlar ile sağlanan ve para ile temsil edilebilen menfaatlerdir. Ücretin ödenek, tazminat, kasa tazminatı (Mali sorumluluk tazminatı), tahsisat, zam, avans, aidat, huzur hakkı, prim, ikramiye, gider karşılığı veya başka adlar altında ödenmiş olması veya bir ortaklık münasebeti niteliğinde olmamak şartı ile kazancın belli bir yüzdesi şeklinde tayin edilmiş bulunması onun mahiyetini değiştirmez” hükmüne yer verilmiştir.

Bu hükme göre, muafiyet/istisna kapsamına girmeyen ve her ne ad altında yapılsa yapılsın ücret tanımı içine giren tüm ödemeler, ücret olarak vergiye tabi tutulacaktır.¹⁷

Türkiye’de işverenler tarafından sağlanan yemek yardımları, GVK’ya göre belirli bir limite kadar vergi muafiyetine tabi olabilir.

329 Seri Nolu GVGT¹⁸ ile yapılan düzenlemeye göre, yemek yardımı ister nakit yapılsın, isterse yemek çeki, yemek kuponu ve yemek kartı verilmesi suretiyle sağlansın, çalışılan iş günleri için belirlenen limit dahilinde gelir vergisinden istisna olacaktır.¹⁹

¹⁵ Bıyık ve Kıratlı, s.290-291

¹⁶ Bıyık ve Kıratlı, s.291

¹⁷ İmdat Türkay, Ücret Ödemelerinin Vergilendirilmesi, Seçkin Yayıncılık, 4. Baskı, Mart 2023, Sayfa 50.

¹⁸ Gelir Vergisi Genel Tebliği (Seri No: 329) 30 Aralık 2024 tarih ve 32768 (2. Mükerrer) sayılı RG.

¹⁹ Erdoğan Sağlam, “Çalışanlara Nakit Olarak Ödenen Yemek Bedelleri de 1 Aralık’tan İtibaren Gelir Vergisinden İstisna Edildi” 21 Kasım 2022, <https://le->

İşveren tarafından çalışanlara yemek kartı, kupon ya da yemek hizmeti sunulması durumunda bu yardım, belirli bir tutara kadar gelir vergisinden ve yemek kartlarının/kuponlarının tamamı sosyal sigortalar priminden istisnadır. 2025 yılı itibarıyla günlük vergi muafiyeti tutarı, GVK'nın 23. maddesine göre belirlenir ve bu tutar her yıl yeniden değerlendirme oranına göre güncellenir. Örneğin işveren, çalışanına günlük 300 TL'lik yemek kartı sağlıyorsa ve vergi muafiyet tutarı 240 TL ise, yalnızca 240 TL'lik kısım vergiden muaf olup, limiti aşan 60 TL vergiye tabidir.

İşverenler tarafından çalışanlara yemek bedeline ilişkin menfaat sağlanması halinde gelir vergisi istisnasının olup olmadığı aşağıdaki hususlara göre ayrı ayrı değerlendirilmelidir:

- İşverenlerce, çalışanlara işyerinde veya müstemilatında yemek verilmek suretiyle sağlanan menfaatler herhangi bir tutarla sınırlı olmaksızın,
- İşverenlerce, hazır yemek hizmeti veren mükelleflerden satın alınan yemeğin, işyerinde veya müstemilatında hizmet erbabına verilmesi durumunda sağlanan menfaatler herhangi bir tutarla sınırlı olmaksızın,
- İşverenlerce, işyerinde veya müstemilatında yemek verilmeyip yemek hizmeti veren işletmelerde bu hizmetin sağlandığı durumlarda, bu işletmelere yapılan ödemelerin her bir çalışan için çalışılan günlere ait bir günlük yemek bedelinin 240,00 TL'yi aşmayan kısmı,
- İşverenlerce, işyerinde veya müstemilatında yemek verilmediği ve yemek hizmetinin, yemek kartı ve/veya yemek çeki hizmeti veren işletmelerin yemek kartlarına yükleme yapılmak veya yemek çeki satın alınmak suretiyle verildiği durumlarda, her bir çalışan için çalışılan günlere ait bir günlük yemek bedelinin 240 TL'yi aşmayan kısmı,

gelir vergisinden istisnadır.

Personele işyerinde yemek verilmesi, hiçbir kesintiye tabi tutulmaksızın ve hiçbir had ile sınırlandırılmaksızın doğrudan gider veya

maliyet kaydedilmektedir. KDV'leri indirilmektedir. Çünkü GVK'nın 40/2. maddesi uyarınca, hizmetli ve işçilerin işyerinde veya işyeri müştemilatında iâse edilmeleri, firma gideri sayılmıştır.²⁰ Ayrıca GVK'nın 40. maddesinin 2. bendine göre de yapılan bu giderler ticari kazancın tespitinde indirim konusu yapılabilmekte ve bu harcamalara ilişkin olarak üstlenilen katma değer vergisi de indirim konusu yapılabilmektedir. Bu bağlamda hizmet erbabına işyeri veya müştemilatında verilen yemekler ne gelir vergisinin ne de damga vergisinin konusuna girmektedir. Personele sağlanan bu menfaatler herhangi bir vergi kesintisine tabi tutulmamaktadır.²¹

C. İşverenler Tarafından Çalışanlara Yemek Verilmek Suretiyle Sağlanan Menfaatlerde Gelir Vergisi İstisnasının Uygulanması

İşverenlerce, hizmet erbabına işyerinde veya müştemilatında yemek verilmeyen durumlarda, yemek bedelinin nakit olarak verilmesi suretiyle sağlanan menfaatlerde, fiilen çalışılan günlere ilişkin olarak maliye idaresi tarafından günlük olarak belirlenen limiti aşmayan yemek bedelleri gelir verisinden istisna edilmiştir. Yapılan ödemenin maliye idaresi tarafından günlük olarak belirlenen limiti aşması halinde aşan kısım ile bu amaçla sağlanan diğer menfaatler ücret olarak vergilendirilmektedir.²² Diğer bir anlatımla 2025 yılı için, 240,00 TL'yi aşan tutar üzerinden gelir vergisi kesilmesi gerekmektedir.

D. İşverenler Tarafından Çalışanlara Nakit Olarak Verilen Yemek Bedelinde Gelir Vergisi İstisnasının Uygulanması

7420 sayılı GVK ile Bazı Kanun ve Kanun Hükmünde Kararnamelerde Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun ile 01.12.2022 tarihi itibarıyla 193 sayılı GVK'nın 23'üncü maddesinin 1'inci fıkrasının (8) numaralı bendinin parantez içi hükmünde değişiklik yapılmıştır.²³

²⁰ Maç ve Kurt, "Stopaj ve SSK Primi", s.20.

²¹ Kurt, Vergi ve Sosyal Güvenlik Mevzuatında Ücret, Tazminat, Harcırah ve Diğer Ödemeler, s.289.

²² Talha Apak, Yemek ve Yakacak Yardımı Vergiden İstisna, <https://www.alo-maliye.com/2022/12/06/yemek-ve-yakacak-yardimi-vergiden-istisna/> Erişim: 10.01.2025

²³ 7420 sayılı Gelir Vergisi Kanunu ile Bazı Kanun ve Kanun Hükmünde Kararnamelerde Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun

Bu kapsamda işverenler tarafından çalışanlara işyerinde veya müştemilatında yemek verilmediği durumlarda, yemek bedelinin nakit olarak çalışana verilmesi halinde sağlanan menfaat gelir vergisi istisnası kapsamındadır.²⁴

Dolayısıyla çalışana yemek bedelinin nakit olarak verilmesi halinde 2025 yılı için 240,00 TL'yi aşmayan tutar istisna kapsamındadır. Yemek bedeli ödemesinin bu tutarı aşmasında halinde gelir vergisi kesintisine tabi tutulması gerekmektedir.

Bu bağlamda, çalışana nakit olarak ödenen yemek bedelinin gelir vergisinden istisna edilebilmesi için aşağıdaki şartların birlikte sağlanması zorunluluktur:²⁵

- İşverenler tarafından işyerinde veya müştemilatında yemek verilmemesi,
- Günlük yemek bedelinin 2025 yılı için 240,00 TL'yi aşmaması,
- Fiilen çalışılan günlere ilişkin olması.

Örneğin, işveren tarafından çalışana 2025 Ocak ayı, fiilen 22 gün çalışması karşılığında günlük 240,00 TL, aylık 5.280,00 TL nakdi yemek bedeli ödemesi yapması halinde, tüm tutar gelir vergisinden istisna olacaktır.

Ancak günlük 240,00 TL'nin üzerinde ödeme yapılması halinde gelir vergisi kesintisi yapılması gerekmektedir.

213 sayılı Vergi Usul Kanunu'nun 238'inci maddesinin birinci fıkrasında, işverenlerin her ay ödedikleri ücretler için ücret bordrosu tutmaya mecbur oldukları hüküm altına alınmıştır.²⁶

E. İşverenler Tarafından Çalışanlara Yemek Bedelinin Yemek Kuponu, Yemek Kartı, Yemek Çeki vb. Araçlarla Karşılanması Halinde Gelir Vergisi İstisnasının Uygulanması

Uygulamada yemek kartı organizasyonu yapan işletmeler bulunmaktadır. Bu işletmelerden yemek kartı, kuponu veya çeki temin edilerek çalışanlara dağıtılması söz konusu olmaktadır.

²⁴ Türkay, Sayfa 98.

²⁵ Gelir Vergisi Genel Tebliği (Seri No: 322)

²⁶ 213 sayılı Vergi Usul Kanunu

193 sayılı GVK'nın 23'üncü maddesinin 8 numaralı bendinde, hizmet erbabına işverenlerce yemek verilmek suretiyle sağlanan menfaatler gelir vergisinden istisnadır.

Ancak işverenlerce, işyerinde veya müstemilatında yemek verilmeyen durumlarda çalışılan günlere ait bir günlük yemek bedelinin 2025 yılı için 240,00 TL'yi aşmaması ve buna ilişkin ödemenin yemek verme hizmetini sağlayan mükelleflere yapılması temel zorunluluktur.

Ödemenin bu tutarı aşması halinde, aşan kısım ile hizmet erbabına yemek bedeli olarak nakden yapılan ödemeler ve bu amaçla sağlanan menfaatlerin ücret olarak vergilendirileceği hükme bağlanmıştır.

Bu kapsamda yemek kartlarının çalışanlar tarafından anlaşmalı market işyerlerinden gıda ve ihtiyaç maddesi satın alınmasının yemek verme hizmeti ile hiçbir ilişkisi olmadığından, yemek verme kapsamında değerlendirmeyip ücret olarak vergilendirilmesi gerekmektedir.²⁷

Bu kapsamda çalışanlara sağlanan tüm menfaatler istisna kapsamında olup olmamasına bakılmadan bordrolarında yer almalıdır.

F. İşverenler Tarafından Yapılan Yemek Yardımlarının Damga Vergisi Kanunu Bağlamında Değerlendirilmesi

İşverenler tarafından çalışanlara yapılan ödemelere ilişkin olarak düzenlenen kağıtlarda yer alan tutarın ve 2025 yılı için 240,00 TL'ye kadar olan yemek bedeli ödemesinin damga vergisi istisnası da bulunmaktadır.

Gelir vergisi istisnası, GKV'nun 23'üncü maddesi ile sağlandığından, istisna uygulanan ücretlere ilişkin bordrolar damga vergisinden istisna olacak. Yani istisna kapsamına giren yemek bedelleri üzerinden damga vergisi kesintisi de yapılmayacaktır.²⁸

488 sayılı Damga Vergisi Kanunu'nun (DVK) "İstisnalar" başlıklı 9'uncu maddesinde bu husus hüküm altına alınmıştır.²⁹

²⁷ www.gib.gov.tr/Özelge Sistemi (Gelir İdaresi Başkanlığının 26.06.2006 Tarih B.07.1.GİB.0.03.43/4314-20/047154 sayılı Özelgesi).

²⁸ Sağlam, agm. Erişim: 07.01.2025.

²⁹ 488 sayılı Damga Vergisi Kanunu.

“İstisnalar:

Madde 9 – Bu Kanuna ekli (2) sayılı tabloda yazılı kağıtlar Damga Vergisinden müstesnadır.

(2) SAYILI TABLO

Damga vergisinden istisna edilen kağıtlar:

IV – Ticari ve medeni işlerle ilgili kağıtlar:

34. Gelir Vergisi Kanunu’nun 23’üncü maddesinde belirtilen ücretlere ilişkin kâğıtlar (Bu maddenin birinci fıkrasının (18) numaralı bendinde düzenlenen ücretlerde istisna, aylık brüt asgari ücrete isabet eden kısım için uygulanır).”

Dolayısıyla fiilen çalışılan günler esas alınarak çalışana yapılan 2025 yılı için günlük 240,00 TL tutarında yemek bedeli ödemelerinde damga vergisi kesintisi yapılmaması gerekmektedir.

Ancak işyerinde veya müştemilatında yemek verilmesi halinde yemek bedeli tutarının tamamı damga vergisinden istisna olacaktır.

II. SOSYAL GÜVENLİK MEVZUATI AÇISINDAN YEMEK YARDIMI

İşyerleri çalışanlara işyeri yemekhanesinde veya anlaşmalı bir restoranda yemek yedirebildiği gibi çeşitli yemek kartlarına yükleme yapabilmekte veya nakit olarak da ödenebilmektedir. Sosyal Güvenlik mevzuatı uyarınca yemek yardımına özel düzenlemeler bulunmaktadır.

İşverenler tarafından çalışanlara sağlanan ek menfaatlerin veya yardımların aynı veya nakdi olarak iki grup altında değerlendirilerek, sosyal güvenlik primi kesintisine tabi olup olmayacağı belirlenmektedir.³⁰

5510 sayılı Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Kanunu’nun 80’inci maddesinde aynı yardımların prime esas kazanca tabi tutulmacağı hüküm altına alınmıştır.³¹

³⁰ Aydın Başbuğ, Sosyal Güvenlik Sisteminde Sosyal Sigortalar, Şeker-İş Yayınları, Ankara 2013.

³¹ Murat Özdamar, “5510 sayılı Kanuna Göre Sigorta Primine Esas Kazançların Hesaplanması”, *Mali Çözüm Dergisi*, Cilt: 16, Sayı: 93, Mayıs-Haziran 2009, ss. 313-324.

“Aynı yardımlar ve ölüm, doğum ve evlenme yardımları, görev yollukları, seyyar görev tazminatı, kıdem tazminatı, iş sonu tazminatı veya kıdem tazminatı mahiyetindeki toplu ödeme, keşif ücreti, ihbar ve kasa tazminatları ile Kurumca tutarları yıllar itibarıyla belirlenecek yemek, çocuk ve aile zamları, işverenler tarafından sigortalılar için özel sağlık sigortalarına ve bireysel emeklilik sistemine ödenen ve aylık toplamı asgari ücretin %30’unu geçmeyen özel sağlık sigortası primi ve bireysel emeklilik katkı payları tutarları, prime esas kazanç tabi tutulmaz.”³²

Sosyal Sigorta İşlemleri Yönetmeliğinin yapılan değişiklikle³³ “işveren tarafından; İşyerinde veya müstemilatında yemek verilmeyen durumlarda, sigortalıya yemek verilmek suretiyle sağlanan menfaatlerin nakit olarak ya da yemek hizmetinin alınması dışında kullanılabilecek yemek kartı/çeki/kuponu gibi araçlarla sağlanması halinde, fiilen çalışılan günlere ait bir günlük yemek bedelinin Kurum Yönetim Kurulunca belirlenen tutarının fiilen çalışılan gün sayısı ile çarpılması sonucunda bulunulacak tutarını aşmayan kısmının sigorta primine esas kazançların hesaplanmasında dikkate alınmayacağına ilişkin yeni bir düzenleme getirilmiştir.

Buna göre; 5510 sayılı Kanun’un 80. maddesi uyarınca tüm aynı yardımlar herhangi bir sınır olmaksızın prime esas kazanç dışında kaldığından personele yemek sağlanması, yemeğin nerede yenildiğine ve herhangi bir hadde bağlı olmaksızın prime esas kazanç tabi olmayacaktır.³⁴

Ancak, işverence sigortalıya nakit olarak yapılan yemek (yardımının) parasının miktarı Kurumca belirlenen tutar olan fiilen çalışılan günler için 2025 yılında günlük 158,00 TL’den fazla ise, limiti aşan kısım prime esas kazançta dahil edilir.³⁵ Diğer bir deyişle 2025 yılında çalışılan günler için günlük 158,00 TL tutarına kadar olan nakit yemek yardımları sigorta primine tabi olmayacak, 158,00 TL olan limiti aşan

³² Bünyamin Esen, “Sigorta Primine Esas Kazanca Dahil Olmayan Yemek Parası, Çocuk Zammı ve Aile Zammının Hesaplanması”, *Mali Çözüm Dergisi*, İstanbul 2013, C. 23, S. 116, s.209-220.

³³ Sosyal Sigorta İşlemleri Yönetmeliği’nde Yapılan Değişiklik 2 Aralık 2024 Tarih ve 32740 Sayılı Resmî Gazete’de Yayınlanmıştır.

³⁴ Kurt, Vergi ve Sosyal Güvenlik Mevzuatında Ücret, Tazminat, Harcırah ve Diğer Ödemeler, s.293-294.

³⁵ Ali Güzel/ Ali Rıza Okur/ Nurşen Caniklioğlu, *Sosyal Güvenlik Hukuku*, Yenilenmiş 19. Bası, Beta Yayınları, İstanbul, 2021, Sayfa 264.

kısım sigorta primine esas kazançta dahil edilecektir. İşveren tarafından çalışanlara yemek kartı, kupon ya da yemek hizmeti sunulması durumunda aynı olarak hizmet sağlanan yemek kartlarının/kuponlarının tamamı sosyal sigortalar priminden muaf olacaktır.

Hüküm uyarınca belirtilen istisnalar dışındaki menfaatler veya limiti aşan ödemeler prime esas kazançta tabi olacak ve sosyal güvenlik primi kesintisi yapılması gerekecektir.

Sosyal güvenlik hukuku bağlamında yemek yardımının hangi araçla yapıldığı, yemek yardımı tutarı üzerinden sosyal güvenlik primi kesilip kesilmeyeceğinin belirlenmesi açısından önem arz etmektedir.

Yemek bedelindeki istisnaların konu edildiği 2022/22 sayılı Sosyal Güvenlik Kurumu Genelgesi'ndeki ilgili bölümlerin Danıştay 10. Dairesince iptalinin ardından Sosyal Sigorta İşlemleri Yönetmeliğinde 1/1/2025 tarihinden itibaren geçerli olmak üzere değişiklik yapılmıştır. Değişiklik sonrasında prime esas kazançtan istisna tutulacak yemek bedeli yeniden belirlenmiş, yemeğin üçüncü kişilere ait restoran vb. yerlerden sağlanması ve üçüncü kişilere fatura mukabili ödenmesi halinde yemek bedelinin tamamı istisna kapsamına alınmış, ayrıca yemek kartına yüklenen paraların sosyal sigortalar primine tabi tutulmasına ilişkin usul ve esaslarda 2024/17 sayılı Genelgeyle değişikliğe gidilmiştir.³⁶

Sosyal Güvenlik Kurumu tarafından yayınlanan 31.12.2024 tarihli 2024/17 sayılı "Yemek Bedeli" konulu Genelge ile sosyal güvenlik priminden istisna yemek bedelinin usul ve esasları belirtilmektedir.³⁷ Bu bağlamda 01.01.2025 tarihinden itibaren geçerli olmak üzere işverenler tarafından çalışanlara sağlanan yemek yardımlarında uygulanacak sosyal güvenlik primi istisnası belirtilmiştir.

Danıştay 10'uncu Dairesi 2023/170 Esas No ve 2024/1853 Karar Numaralı kararı ile Sosyal Sigorta İşlemleri Yönetmeliği'nin 97'nci maddesinin yedinci fıkrasının (a) bendi ve 2020/20 sayılı İşveren İş-

³⁶ Eyüp Sabri Demirci, Yemek Bedelinde SGK Ve Vergi İstisnası Nasıl Hesaplanacak? <https://www.sgmd.org.tr/yemek-bedelinde-sgk-ve-vergi-istisnasi-nasil-hesaplanacak/296>, Erişim: 13.01.2025.

³⁷ 2024/17 sayılı "Yemek Bedeli" konulu Genelge.

lemleri Genelgesi'nin "Yemek Bedeli" başlığı altında yer alan 2.1.2. ve 2.1.4. Maddelerini iptal etmiştir.^{38, 39}

Bu kapsamda, Sosyal Güvenlik Kurumu Yönetim Kurulu 01/01/2025 tarihinden itibaren geçerli olmak üzere nakit olarak ödenen yemek bedelinin prime esas kazançtan istisna edilecek günlük tutarı 158,00 TL olarak belirlenmiş bulunmaktadır. Bu tutara kadar olan nakit yemek yardımları sigorta primine tabi olmayacak, limiti aşan tutar sigorta primine tabi olacaktır.⁴⁰

Başka bir deyişle belirtilen bu tutardan sigorta primi kesilmemekte geriye kalan tutar üzerinden sigorta primi kesilmektedir. Bu sigorta primi istisnasının uygulanabilmesi için işyerinde veya müstemilatında yemek verilmemesi ve işçinin fiilen çalışması şartı bulunmaktadır.⁴¹

2025 yılı Ocak ayından itibaren çalışanlara yapılan yemek bedeli adı altında ödemelerden sigorta primine esas kazançta dahil edilecek tutar;

"Günlük İstisna Tutarı = 158,00 TL

Ay İçinde Fiilen Çalışılan Gün Sayısı x 158,00 TL (Günlük İstisna Tutarı) = Aylık İstisna Tutarı,

Ödenen Yemek Bedeli- İstisna Tutarı = Prime Esas Kazanca Dahil Edilecek Yemek Bedeli,"

Formülüyle hesaplanmaktadır.⁴²

- İşverenler tarafından çalışanlara;
- İşyerinde veya işyerinin müstemilatında yemek verilmesi halinde,
- Çalışanlar için üçüncü kişilere nakden yapılan yemek ödemelerinde,

³⁸ Danıştay 10'uncu Dairesi 2023/170 Esas No ve 2024/1853 Karar Numaralı kararı.

³⁹ Sosyal Sigorta İşlemleri Yönetmeliği.

⁴⁰ Bünyamin Esen, "İşverence Çalışanlara Sağlanan Yemek Bedelinin Sosyal Sigortalar Primi ve Vergi Muafiyeti Yönünden Dönemler İtibariyle Değerlendirilmesi ve Uygulamada Yemek Kartlarında Yaşanan Karmaşaya Yönelik Kalıcı Çözüm Önerisi", *İş ve Hayat Dergisi*, Ankara 2024, C. 10, S. 20, s. 93-129.

⁴¹ Halil Yılmaz, Sosyal Güvenlik Hukuku'nda İş Sözleşmesiyle Çalışanların Prime Esas Kazançlarının Tespiti, *Türkiye Barolar Birliği Dergisi*, 145. Sayı, s.469.

⁴² SGK Başkanlığı 2024/17 sayılı "Yemek Bedeli" konulu Genelgesi.

- Yemek bedelinin nakit olarak verilmesi halinde,

Yemek bedelinin yemek kuponu, yemek kartı, yemek çeki vb. araçlarla karşılanması halinde,

Sosyal güvenlik primi istisnasının nasıl uygulanacağı aşağıda açıklanmıştır.

A. Sigortalılara İşyerinde veya İşyerinin Müştemilatında Yemek Verilmesi Halinde Uygulama

İşverenlerce işyerinde veya müştemilatında kendi imkanlarıyla yemek hizmeti sunması durumunda çalışanlara sağlanan yemek yardımları herhangi bir sınır olmaksızın sosyal sigortalar primine esas kazanca dahil edilmeyecektir.⁴³

Örneğin, işverenler tarafından çalışanlara işyerinde bulunan mutfağını ve yemekhanesini kullanmak suretiyle yemek vermesi halinde yemek için yapılan giderlerin tutarı dikkate alınmadan, prime esas kazanca dahil edilmeyecektir.

İşyerinde yemek yapılmadan, yemeğin işyeri dışından temin edilerek işyerinde veya müştemilatında çalışanlara dağıtılması halinde de yemek bedelleri sosyal güvenlik priminden istisna olacaktır.

B. İşverenlerce Sigortalılar İçin Üçüncü Kişilere Nakden Yapılan Yemek Ödemelerinde Uygulama

İşverenler tarafından sigortalılara yemek verilmek amacıyla üçüncü kişiler ile anlaşılması, çalışanların işyeri dışında, üçüncü kişilerin lokantalarında, restoranlarında, yemek yemesi halinde ve yemek bedelinin üçüncü kişilere nakden yapılması halinde yemek bedelinin tamamı sosyal güvenlik priminden istisnadır. Bu uygulamada işyerinde yemek verilmekte ve işyerinde dışarıdan temin edilen yemekler dağıtılmamaktadır.⁴⁴

Örneğin, işverenler çalıştırdığı işçileri için bir lokantadan yemek hizmeti almak için anlaşması ve çalışanların yemeklerini yemek için lokantaya fiziken gitmeleri halinde çalışanlara sağlanan yemek menfaati prime esas kazanca dahil edilmeyecektir.

⁴³ SGK Başkanlığı 2024/17 sayılı "Yemek Bedeli" konulu Genelgesi .

⁴⁴ SGK Başkanlığı 2024/17 sayılı "Yemek Bedeli" konulu Genelgesi.

C. İşverenlerce Sigortalılara Nakit Olarak Verilen Yemek Bedelinde Uygulama

Yemek işyerinde verilebileceği gibi dışarıdan temin edilerek işyerinde dağıtılabilir. Ayrıca, çalışanlara yemek yemeleri maksadıyla nakdi olarak yemek yardımı da yapılabilir.

Sigortalılara yemek parası adı altında yapılan ödemelerin, işyerinde yemek verilmemesi şartıyla fiilen çalışılan ve yemek verilen gün sayısı dikkate alınarak⁴⁵ günlük 158,00 TL'ye kadar tutarı prime esas kazanca dahil edilmeyecektir.⁴⁶ Ancak 158,00 TL'yi aşan nakdi yemek bedeli ödemelerinin sosyal güvenlik primine tabi tutulması gerekmektedir.

Örneğin, çalışana 2025 Ocak ayında 7.000,00 TL tutarında yemek yardımı yapılması ve çalışanın ayda 22 gün fiili çalıştığı düşünüldüğünde hesaplama şu şekilde yapılmalıdır:

(158,00 TL x 22 Gün) hesabıyla 3.476,00 TL aylık sosyal güvenlik priminden istisna tutarı ifade etmektedir.

Bu kapsamda 7.000,00 TL – 3.476,00 TL = 3.524,00 TL'nin prime esas kazanca dahil edilmesi gerekecektir.

Diğer yandan bir işyerinde bazı çalışanlara işyerinde yemek imkânı sunulurken bazı işçilere yemek yardımı nakdi olarak yapılabilmektedir. Bu durumda nakit olarak yemek bedeli ödenen çalışanlar için günlük istisna tutarı 158,00 TL olarak uygulanmaya devam edecektir.

Ancak bazı çalışanlara işyerinde yemek verilmesi, bazı çalışanlara ise nakit yemek yardımı yapılması halinde, istisna uygulamasında genel şart olan işyerinde yemek hizmeti verilmemesi şartına dikkat edilmelidir. Aynı çalışan işyerinde yemek yerken, ayrıca nakdi veya aynı yemek yardımı alması halinde, nakdi veya aynı yemek yardımına istisna uygulanmamalıdır. İşyerinde yemekhane varken uzaktan çalışma, işyeri dışına görevlendirme gibi durumlar için sağlanan nakdi veya aynı yemek yardımları için istisna uygulanmalıdır.

⁴⁵ Yusuf Alper, Sosyal Sigortalar Hukuku, Dora Yayınları, 10. Baskı, Bursa, 2019, Sayfa 167.

⁴⁶ SGK Başkanlığı 2024/17 sayılı "Yemek Bedeli" konulu Genelgesi.

Bu kapsamda istisna uygulanıp uygulanmamasındaki esas unsur, aynı çalışanın yemekhanede yemek yemesinin haricinde, ilaveten nakit bir yemek yardımı almasına ilişkindir.

Sonuç olarak bir çalışana işyerinde yemek yedirilmesi veya yemek kartı/çeki ile yemek imkânı sağlanması halinde, aynı çalışan için ayrıca nakit yemek yardımı verilmesi durumunda istisnadan faydalanamayacaktır.

D. Yemek Bedelinin Yemek Kuponu, Yemek Kartı, Yemek Çeki vb. Araçlarla Karşılanması Halinde Uygulama

Yemek kartı/çeki/kuponunun yemek bedeli ödemesi dışında nakit ya da nakit yerine geçecek şekilde başka amaçlarla kullanılma imkânı olmaması halinde, yemek kartı/çeki/kuponuna yüklenen tutar prime esas kazanca dahil edilmeyecektir.⁴⁷

Danıştay 10'uncu Dairesi 2023/170 Esas ve 2024/1853 Karar Numaralı kararında yemek yardımının "yemek vermek" şeklinde sunulması halinde, yemeğin işyerinde veya işyeri müstemlatı içinde ya da dışında verilmesi "aynı yardım" kapsamında değerlendirilmektedir.⁴⁸

Aynı kararda, yemek bedelinin üçüncü kişilere nakdi olarak ödenerek işyeri dışında sağlanması da "aynı yardım" olarak nitelendirilmektedir.

Aynı yardım değerlendirilmesi yapılırken sağlanan menfaatin çalışan tarafından başka amaçlarla kullanmasının mümkün olmamasından kaynaklı "aynı yardım" değerlendirilmesi gerektiği ifade edilmektedir.

Ek olarak yemek kartı, çeki ve kuponu şeklinde yapılan ödemenin kullanım alanına göre sınıflandırıldığı görülmektedir. Çalışana yalnızca yemek bedelini ödemek maksadıyla kullanabileceği yemek kartı, çeki veya kuponu verilmesi ve yemek kartı, çeki veya kuponunu nakit yerine geçebilecek başka amaçlarla kullanamayacağı göz önüne alınarak sağlanan menfaat aynı yardım kabul edilmektedir.

Bu bağlamda Danıştay 10'uncu Dairesi'nin kararı uyarınca yemek kartı, çeki veya kuponu nakit ya da yemek bedeli ödemeleri dışında

⁴⁷ SGK Başkanlığı 2024/17 sayılı "Yemek Bedeli" konulu Genelgesi.

⁴⁸ Danıştay 10. Daire Başkanlığı 2023/170 E., 2024/1853 K.

da kullanılabilirse sağlanan menfaat aynı yardım olarak değerlendirilemeyecektir.

Dolayısıyla yemek kartı, çeki veya kuponunun yemek bedeli ödemesi dışında nakit ya da nakit yerine geçecek şekilde başka amaçlarla kullanılma imkânı olmaması durumunda sağlanan menfaat sosyal güvenlik priminden istisna olacaktır.

Ancak, çalışana yemek yemesi için verilen yemek kartı, çeki, kuponunun yemek dışında bir amaçla kullanılmasının -örneğin markette yaratacağı muhtelif sorunlar bulunmaktadır.⁴⁹

Diğer bir ifadeyle çalışana yemek yemesi için sağlanan yemek kartı, çeki veya kuponu ile farklı amaçlar ile alışveriş yapılabilirse, örneğin, market alışverişinde kullanılırsa, bu durumda sağlanan menfaat 158,00 TL'ye kadar sosyal güvenlik priminden istisna olarak, bu tutarın üzerinde kalan kısımdan sosyal güvenlik primi kesilecektir.

Örneğin, işveren tarafından çalışana 7.000,00 TL tutarında yemek kartı vermesi ve ilgili yemek kartının yemek bedeli ödenmesi dışında nakit ya da nakit yerine geçecek şekilde başka amaçlarla kullanılma imkânı olmaması durumunda, yemek kartına yüklenen 7.000,00 TL tutarında yemek yardımı prime esas kazanca dahil edilmeyecektir.

Diğer yandan eğer işveren tarafından sağlanan 7.000,00 tutarında yemek yardımının yüklendiği kart ile çalışan market alışverişi yapabiliyor olsaydı, günlük 158,00 TL'yi aşan tutar üzerinden sosyal güvenlik primi kesilmesi gerekecektir.

Örneğin, çalışana işveren tarafından ayda 22 gün fiili çalışması karşılığında market alışverişinde kullanabileceği, içerisinde 7.000 TL bakiye yüklü yemek kartı verilmiş olsaydı, prime esas kazanca dahil edilecek tutar şu şekilde hesaplanacaktır:

$$158,00 \text{ TL} \times 22 \text{ Gün} = 3.476,00 \text{ TL (Aylık İstisna Tutarı)}$$

$$7.000,00 \text{ TL} - 3.476,00 \text{ TL} = 3.524,00 \text{ TL (Prime Esas Kazanca Dahil Edilecek Yemek Bedeli)}$$

⁴⁹ Batı, Uygulama Esasları, sayfa 5.

01/01/2025 tarihi itibarıyla uygulama yemek bedeli kesintileri aşağıdaki gibi olacaktır:

Tablo 1⁵⁰: Yemek bedelinin vergi ve sosyal sigortalar primi karşısındaki durumu

Uygulama	SGK	Gelir Vergisi	Damga Vergisi
İşyerinde yemek verilmesi hali	Tamamı istisna	Tamamı muaf	Tamamı muaf
Nakit yemek yardımı hali	158 TL'ye kadar istisna	240 TL'ye kadar muaf	240 TL'ye kadar muaf
Sadece yemek hizmetlerinde geçerli kart, kupon veya çek verilmesi hali	Tamamı istisna	240 TL'ye kadar muaf	240 TL'ye kadar muaf
Yemek ile beraber birden fazla kategoride geçerli kart, kupon veya çek ile yemek yardımı yapılması hali	158 TL'ye kadar istisna	240 TL'ye kadar muaf	240 TL'ye kadar muaf

Önemle belirtmek gerekir ki, Maliye İdaresi (Gelir İdaresi Başkanlığı) ile Sosyal Güvenlik Kurumu uygulamalarında istisna/muafiyet tutarlarında ve uygulamasında yaşanan farklılıklar büyük uygulama sorunlarına ve karışıklıklara yol açmaktadır. Sosyal Güvenlik Kurumu'nun Gelir İdaresi Başkanlığı tarafından açıklanan vergi muafiyeti uygulanan tutarı esas alarak sigorta priminden istisna edilecek yemek yardımını belirlemesi karışıklıkları ve yaşanan sorunları gidecek, işverenlerin söz konusu muafiyet/istisna hükümlerinden daha kolay yararlanmasını sağlayacaktır.⁵¹

III. İŞ HUKUKU MEVZUATI AÇISINDAN YEMEK YARDIMI

İş hukuku, iş ilişkisini düzenleyen bir hukuk dalıdır. Bir iş ilişkisinin iş hukuku kapsamına girebilmesi için, işçinin yaptığı işi, hizmet akdi kapsamında bir işverene bağlı olarak ve ücret karşılığında yapması gerekmektedir. 4857 sayılı İş Kanunu'nun "Tanımlar" başlıklı 2'nci maddesinde yer alan tanımlar uyarınca; "*Bir iş sözleşmesine dayanarak çalışan gerçek kişiye işçi, işçi çalıştıran gerçek veya tüzel kişiye yahut*

⁵⁰ Yemek bedelinin vergi ve sosyal sigortalar primi karşısındaki durumunu gösteren Tablo 1 yazar tarafından hazırlanmıştır.

⁵¹ Esen, ibid.

tüzel kişiliği olmayan kurum ve kuruluşlara işveren, işçi ile işveren arasında kurulan ilişkiye iş ilişkisi denir."

Ayrıca İş Kanunu'nun 8'inci maddesinde iş sözleşmesi tanımı yapılmıştır. *"İş sözleşmesi, bir tarafın (işçi) bağımlı olarak iş görmeyi, diğer tarafın (işveren) da ücret ödemeyi üstlenmesinden oluşan sözleşmedir. İş sözleşmesi, Kanunda aksi belirtilmedikçe, özel bir şekle tâbi değildir."*

İş sözleşmesinin tanımı incelendiğinde iş sözleşmesinin unsurları iş görme, ücret ve bağımlılıktır.⁵² İşverenlerin iş sözleşmesinden doğan temel borcu, ücret ödeme borcudur. Nitekim, ancak ücret karşılığı yapılabilen iş söz konusu olduğunda iş sözleşmesinin varlığı gündeme gelmektedir.⁵³

İşverenlerin kanunlardan gelen yükümlülüklerinin yanı sıra iş sözleşmesinden veya işyeri uygulamalarından ileri gelen yükümlülükleri bulunmaktadır. İşverenlerin kanundan gelen yükümlülüklerinden biri de ücret ödeme yükümlülüğüdür. Ücret karşılığı yapılmayan bir iş söz konusu olduğundan iş sözleşmesinin varlığından söz edilemeyecektir.⁵⁴

İşverenlerin Kanundan gelen ücret ödeme borcunun yanında, sözleşmelerle veya işyeri uygulamalarından gelen yükümlülükleri de bulunabilmektedir. İşverenler tarafından çalışanlara yapılan yemek yardımı da iş sözleşmeleriyle, toplu iş sözleşmeleriyle veya işyeri uygulamalarıyla işverenlerin yükümlülükleri haline gelebilmektedir.

1475 sayılı İş Kanunu'nun 14. maddesine göre, kıdem tazminatı son ücret üzerinden hesaplanır. Geniş anlamda ücretin söz konusu olduğu ihbar, kötüniyet ve kıdem tazminatı⁵⁵ ile fesih bildirim süresine ait ücretin peşin ödenmesinde⁵⁶ 4857 sayılı İş Kanunu'nun 32/1. maddesinde tanımlanan ücrete ilave olarak işçiye sağlanmış olan para ve parayla ölçülebilir, iş sözleşmesinden ve kanundan do-

⁵² Sarper Süzek, İş Hukuku, Yenilenmiş 21. Baskı, Beta Yayınları, İstanbul, 2021, Sayfa 233.

⁵³ Ömer Ekmekçi/Esra Yiğit, Bireysel İş Hukuku, Güncellenmiş 5. Baskı, On İki Levha Yayınları, İstanbul, Kasım 2023, Sayfa 293.

⁵⁴ Süzek, Sayfa 234.

⁵⁵ Fatih Uşan/Canan Erdoğan, İş ve Sosyal Güvenlik Hukuku, Seçkin Yayınları, 2. Baskı, Ankara, 2021, Sayfa 125.

⁵⁶ Nuri Çelik/Nurşen Caniklioğlu/Talat Canbolat/Ercüment Özkaraca, İş Hukuku Dersleri, Beta Yayınları, Yenilenmiş 36. Bası, İstanbul, 2023, Sayfa 336.

ğan menfaatleri de içerir.⁵⁷ Bir ödemenin giydirilmiş ücret hesabına dahil edilebilmesi için düzenlilik arz eden bir ödeme olması yeterlidir.⁵⁸

Para ve parayla ölçülebilen bütün yardımların bir günlük tutarı, bir günlük temel ücrete eklenir.⁵⁹ Buna göre, ihbar, kötüniet ve kıdem tazminatı ile fesih bildirim süresine ait ücretin peşin ödenmesinin hesabında asıl ücrete ilaveten para ile ölçülebilir nakdi, aynı menfaatler de ekleneceğinden; işçiye sağlanan yemek bedeli hesaplamada dikkate alınır. İşyerinde, işçiye verilen yemeğin öğün başına maliyet bedeli veya nakit ya da yemek kartı/çeki/kuponu veriliyorsa bunun tutarı hesaplanmada dikkate alınmalıdır.

Yiyecek olarak sadece işçiye verilen yemek değil, fakat işverence sağlanan gıda maddeleri de ücretin ekleri arasında sayılır.⁶⁰

Yargıtay'a göre; kıdem tazminatına esas alınacak olan ücretin tespitinde 4857 sayılı İş Kanunu'nun 32'nci maddesinde sözü edilen asıl ücrete ek olarak işçiye sağlanan para veya para ile ölçülebilen menfaatler göz önünde tutulur. Buna göre ikramiye, devamlılık arz eden prim, yakacak yardımı, giyecek yardımı, kira, aydınlatma, servis yardımı, yemek yardımı ve benzeri ödemeler kıdem tazminatı hesabında dikkate alınır. İşçiye sağlanan özel sağlık sigortası yardımı ya da hayat sigortası pirim ödemeleri de para ile ölçülebilen menfaatler kavramına dahil olup, tazminata esas ücrete eklenmelidir. Satış rakamları ya da başkaca verilere göre hesaplanan prim değışkenlik gösterse de kıdem tazminatı hesabında genişletilmiş ücret kavramı içinde değerlendirilmelidir.⁶¹

Yargıtay'ın bir diğerkararına göre; aynı olarak verilen yemeğin, parasal değeri hesaplanarak kıdem tazminatı matrahına ilave edilmesi gerekir. Kısaca, yemek bedelinin aynı olarak karşılanması halinde nakde çevrilerek kıdem tazminatı hesabına dâhil edilmesi gerekir.⁶²

⁵⁷ Hamdi Mollamahmutoğlu/Muhittin Astarlı/Ulaş Baysal, İş Hukuku Ders Kitabı, Cilt 1: Bireysel İş Hukuku, Lykeion Yayınları, 5. Baskı, Ankara, 2021, Sayfa 351.

⁵⁸ Ekmekçi/ Yiğit, Sayfa 857.

⁵⁹ Çelik/Caniklioğlu/Canbolat/Özkaraca, Sayfa 741.

⁶⁰ Süzek, Sayfa 787.

⁶¹ T.C. Yargıtay 9. Hukuk Dairesi, E. 2020/5964, K. 2020/13100, T. 22.10.2020.

⁶² T.C. Yargıtay 7. Hukuk Dairesi E.2013/14339 K. 2014/1323 T. 01/07/2014.

SONUÇ

Yemek yardımı, çalışanlar açısından sosyal bir yardım niteliğindedir. İşverenler, çalışanlarının temel ihtiyaçlarından olan yemek ihtiyaçlarını karşılamak ve motivasyonlarını artırmak amacıyla işyerinde veya müstemilatında yemek verilmesi ya da nakit para olarak veya yemek çeki, yemek kuponu ve yemek kartı verilmesi gibi çeşitli yöntemlerle yemek yardımı yapabilmektedir. Çalışanlara yemek yardımı verilmesi ülkemiz iş yaşamında yaygın olarak kullanılan bir uygulamadır.

Türk vergi hukuku ve Türk sosyal güvenlik mevzuatına göre yemek yardımına ilişkin belirli koşullarda vergi muafiyeti ve sosyal sigortalar priminden istisna sağlanmaktadır. Bu kapsamda işverenlerin çalışanlara yaptıkları yemek yardımlarının sosyal güvenlik primi, gelir vergisi ve damga vergisi istisnaları özel olarak düzenlenmektedir.

Yemek yardımı esas itibarıyla işyerlerinde iş sözleşmesi, toplu iş sözleşmesi veya işyeri uygulamaları ile çalışanlara sağlanan bir hak olup, yemek yardımının vergi, sosyal güvenlik ve iş hukuku bakımından farklı sonuçları bulunmaktadır. Söz konusu uygulama esaslarının iyi bilinmemesi uygulamada karmaşaya neden olabilmektedir. Bu makede vergi, iş ve sosyal güvenlik hukuku açısından yemek yardımı uygulaması karşılaştırmalı olarak ele alınmış, böylece uygulamada yaşanan tereddütlere cevap verilmesi hedef tutulmuştur.

Yemek yardımı ile ilgili Türk vergi mevzuatı bakımından yemek yardımına yönelik çalışma kapsamında aşağıdaki sonuçlara ulaşılabilir:

- İşverenlerce hizmet erbabına işyerinde veya müstemilatında yemek verilmek suretiyle sağlanan menfaatler, tutarına bakılmaksızın gelir vergisi muafiyetine tabidir.
- İşverenlerce, işyerinde veya müstemilatında yemek verilmeyip yemek hizmeti veren işletmelerde bu hizmetin sağlandığı durumlarda, bu işletmelere yapılan ödemelerin her bir çalışan için fiilen çalışılan günlere ait bir günlük yemek bedelinin çalışılan günlere ait bir günlük 2025 yılı için 240 TL'yi aşmayan kısmı gelir vergisinden muaf tutulmuştur.
- İşverenlerce, işyerinde veya müstemilatında yemek verilmediği ve yemek hizmetinin, yemek kartı ve/veya yemek çeki hiz-

meti veren işletmelerin yemek kartlarına yükleme yapılmak veya yemek çeki satın alınmak suretiyle verildiği durumlarda çalışılan günlere ait bir günlük 2025 yılı için 240 TL'yi aşmayan kısmı gelir vergisinden istisna edilmiştir.

- KDV dahil tutarın gelir vergisinden istisna tutulması hatalı olacaktır. Diğer bir deyişle Gelir vergisinden istisna edilecek yemek bedeli tutarı, 2025 yılı için KDV hariç 240 TL'dir.
- İşyerinde veya müştemilatında yemek verilmesi halinde yemek bedeli tutarının tamamı damga vergisinden istisna olacaktır. İşverenler tarafından çalışanlara yapılan ödemelere ilişkin olarak düzenlenen kağıtlarda yer alan tutarın ve 2025 yılı için 240,00 TL'ye kadar olan yemek bedeli ödemesinin damga vergisi istisnası da bulunmaktadır.

Yemek yardımı ile ilgili olarak Türk sosyal güvenlik mevzuatı bakımından yemek yardımına yönelik çalışma kapsamında aşağıdaki sonuçlara ulaşılabilir:

- İşverenlerce işyerinde veya müştemilatında kendi imkanlarıyla yemek hizmeti sunması durumunda çalışanlara sağlanan yemek yardımları herhangi bir sınır olmaksızın sosyal sigortalar primine esas kazanca dahil edilmeyecektir.
- İşverenler tarafından sigortalılara yemek verilmek amacıyla üçüncü kişiler ile anlaşılması, çalışanların işyeri dışında, üçüncü kişilerin lokantalarında, restoranlarında, yemek yemesi halinde ve yemek bedelinin üçüncü kişilere nakden yapılması halinde yemek bedelinin tamamı sosyal güvenlik priminden istisnadır. Bu uygulamada işyerinde yemek verilmemekte ve işyerinde dışarıdan temin edilen yemekler dağıtılmamaktadır.
- Sigortalılara yemek parası adı altında yapılan ödemelerin, işyerinde yemek verilmemesi şartıyla fiilen çalışılan ve yemek verilen gün sayısı dikkate alınarak günlük 158,00 TL'ye kadar tutarı prime esas kazanca dahil edilmeyecektir. Ancak 158,00 TL'yi aşan nakdi yemek bedeli ödemelerinin sosyal güvenlik primine tabi tutulması gerekmektedir.
- Çalışana yalnızca yemek bedelini ödemek maksadıyla kullanılabileceği yemek kartı, çeki veya kuponu verilmesi ve ye-

mek kartı, çeki veya kuponunu nakit yerine geçebilecek başka amaçlarla kullanamayacağı göz önüne alınarak sağlanan menfaat aynı yardım kabul edilmektedir.

- Diğer bir ifadeyle çalışana yemek yemesi için sağlanan yemek kartı, çeki veya kuponu ile farklı amaçlar ile alışveriş yapılabilirse, örneğin, market alışverişinde kullanılırsa, bu durumda sağlanan menfaat 158,00 TL'ye kadar sosyal güvenlik priminden istisna olarak, bu tutarın üzerinde kalan kısımdan sosyal güvenlik primi kesilecektir. Esasen işverenlerin bunu kontrol edebilme imkânı olmadığı gibi, marketlerde hazır gıda veya gıda dışı ürünlerin de çalışanlar tarafından satın alınıyor olması da yemek kartının amacına uygun kullanımını göstermektedir.

İş mevzuatı bakımından yemek yardımına yönelik çalışma kapsamında aşağıdaki sonuçlara ulaşılabilir:

- İşverenlerin kanunlardan gelen yükümlülüklerinin yanı sıra iş sözleşmesinden veya işyeri uygulamalarından ileri gelen yükümlülükleri de bulunmaktadır. İşverenler tarafından çalışanlara yapılan yemek yardımı da iş sözleşmeleriyle, toplu iş sözleşmeleriyle veya işyeri uygulamalarıyla işverenlerin yükümlülükleri haline gelebilmektedir.
- İhbar, kötünîyet ve kıdem tazminatı ile fesih bildirim süresine ait ücretin peşin ödenmesinin hesabında asıl ücrete ilaveten para ile ölçülebilir nakdi, aynı menfaatler de ekleneceğinden; işçiye sağlanan yemek bedeli hesaplamada dikkate alınır. İşyerinde, işçiye verilen yemeğin öğün başına maliyet bedeli veya nakit ya da yemek kartı/çeki/kuponu veriliyorsa bunun tutarı hesaplanmada dikkate alınmalıdır. Özellikle çalışanların İhbar, kötünîyet ve kıdem tazminatı ile fesih bildirim süresine ait ücretin peşin ödenmesinde yemek yardımının dahil edilmeyerek hesaplanması sıklıkla yapılan bir hatadır.
- Son olarak, önemle belirtmek gerekir ki, Hazine ve Maliye Bakanlığı Gelir İdaresi Başkanlığı ile Sosyal Güvenlik Kurumu uygulamalarında yemek yardımına ilişkin istisna/muafiyet tutarlarında ve uygulamasında yaşanan farklılıklar uygulama-

mada büyük sorunlara ve karışıklıklara yol açmaktadır. Sosyal Güvenlik Kurumu ile Gelir İdaresi Başkanlığı tarafından açıklanan tutarların aynı olmasının sağlanması yönünde yasal düzenleme yapılarak gelir vergisi ve sigorta priminden istisna edilecek yemek yardımının aynı tutar olarak belirlenmesi karışıklıkları ve yaşanan sorunları giderecektir.

Bu çalışmada işverenlerce çalışanlara sağlanan yemek yardımının Türk vergi hukuku, Türk sosyal sigortalar hukuku ve Türk iş hukuku açısından vergi ve prime tabi tutulmasının uygulama usul ve esasları açıklanmıştır.

Kaynakça

Kitaplar

- Alper Yusuf, Sosyal Sigortalar Hukuku, Dora Yayınları, 10. Baskı, Bursa 2019.
- Başbuğ Aydın, Sosyal Güvenlik Sisteminde Sosyal Sigortalar, Şeker-İş Yayınları, Ankara 2013.
- Bıyık Recep/Kıralı Aydın, Giderler ve İndirimler, PWC Yayınları, İstanbul 2010.
- Çelik Nuri/Canıklıoğlu Nurşen/Canbolat Talat/Özkaraca Ercüment, İş Hukuku Dersleri, Beta Yayınları, Yenilenmiş 36. Bası, İstanbul 2023.
- Ekmekçi Ömer/ Yiğit Esra, Bireysel İş Hukuku, Güncellenmiş 5. Baskı, On İki Levha Yayınları, İstanbul 2023.
- Güzel Ali/Okur Ali Rıza/Canıklıoğlu Nurşen, Sosyal Güvenlik Hukuku, Yenilenmiş 19. Bası, Beta Yayınları, İstanbul 2021.
- Kurt Resul, Vergi ve Sosyal Güvenlik Mevzuatında Ücret, Tazminat, Harcırah ve Diğer Ödemeler, TÜRMOB Yayınları, Ankara 2011.
- Mollamahmutoğlu Hamdi/Astarlı Muhittin/Baysal Ulaş, İş Hukuku Ders Kitabı, Cilt 1: Bireysel İş Hukuku, Lykeion Yayınları, 5. Baskı, Ankara 2021.
- Süzek Sarper, İş Hukuku, Yenilenmiş 21. Baskı, Beta Yayınları, İstanbul 2021.
- Türkay İmdat, Ücret Ödemelerinin Vergilendirilmesi, Seçkin Yayıncılık, 4. Baskı, Mart 2023.
- Uşan M. Fatih/Erdoğan Canan, İş ve Sosyal Güvenlik Hukuku, Seçkin Yayınları, 2. Baskı, Ankara 2021.

Makaleler

- Durmuş Neslihan Karataş, “Türk ve Fransız Hukukunda Yemek Giderlerinin İndirimi”, *Vergi Sorunları Dergisi*, Şubat 2018 Sayı 353.
- Esen Bünyamin, “İşverence Çalışanlara Sağlanan Yemek Bedelinin Sosyal Sigortalar Primi ve Vergi Muafiyeti Yönünden Dönemler İtibariyle Değerlendirilmesi ve Uygulamada Yemek Kartlarında Yaşanan Karmaşaya Yönelik Kalıcı Çözüm Önerisi”, *İş ve Hayat Dergisi*, Ankara 2024, C. 10, S. 20, s. 93-129.

- Esen Bünyamin, “Sigorta Primine Esas Kazanca Dahil Olmayan Yemek Parası, Çocuk Zammı ve Aile Zammının Hesaplanması”, *Mali Çözüm Dergisi*, İstanbul 2013, C. 23, S. 116, s. 209-220.
- Maç Mehmet/Kurt Resul, “Personele Sağlanabilecek Stopaj ve SSK Primi Avantajlı Menfaatler”, *Diyalog Dergisi*. S. 228, Nisan 2007. s. 21-22.
- Özdamar Murat, “5510 sayılı Kanun’a Göre Sigorta Primine Esas Kazançların Hesaplanması”, *Mali Çözüm Dergisi*, Cilt: 16, Sayı: 93, İstanbul 2009, Mayıs-Haziran 2009, ss. 313-324.
- Tuğlu Ali, “Çalışanlara Nakit Olarak Verilen Yemek Bedellerinin Gelir Vergisi Karşısındaki Durumu”, *Yaklaşım Dergisi*, S. 203, Kasım 2009.
- Yılmaz Hilal, “Sosyal Güvenlik Hukuku’nda İş Sözleşmesiyle Çalışanların Prime Esas Kazançlarının Tespiti”, *Türkiye Barolar Birliği Dergisi*, S. 145, Ankara Kasım-Aralık 2019, s. 449-493.

Mevzuat

- 193 sayılı Gelir Vergisi Kanunu, Resmî Gazete, 06.01.1961 tarihli ve 10700 sayılı, Ankara 1961.
- 213 sayılı Vergi Usul Kanunu, Resmî Gazete, 10.01.1961 tarihli ve 10705 sayılı, Ankara 1961.
- 488 sayılı Damga Vergisi Kanunu, Resmî Gazete, 11.07.1964 tarihli ve 11751 sayılı, Ankara 1964.
- 7420 sayılı Gelir Vergisi Kanunu ile Bazı Kanun ve Kanun Hükmünde Kararnamelerde Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun, Resmî Gazete, 09.11.2022 tarihli ve 32008 sayılı, Ankara 2022.
- Gelir İdaresi Başkanlığı, 26.06.2006 Tarih B.07.1.GİB.0.03.43/4314-20/047154 sayılı Özelge, GİB Ankara.
- Gelir İdaresi Başkanlığı, Büyük Mükellefler Vergi Dairesi Başkanlığı’nın 23.07.2024 tarih ve E-64597866-120-14960 sayılı özelgesi.
- Gelir İdaresi Başkanlığı, Gelir Vergisi Genel Tebliği (Seri No: 322), Resmî Gazete, 30.12.2022 tarih ve 32059 2. Mükerrer sayılı, Ankara 2022.
- Gelir İdaresi Başkanlığı, Gelir Vergisi Genel Tebliği (Seri No: 329), Resmî Gazete, 30 Aralık 2024 tarih ve 32768 2. Mükerrer sayılı, Ankara 2024.
- Gelir İdaresi Başkanlığı, İstanbul Vergi Dairesi Başkanlığı Gelir Kanunları Gelir ve Kurumlar Vergileri Grup Müdürlüğü’nün 21.11.2023 tarih ve E-62030549-120[23-2022]-1315945 sayılı özelgesi.
- SGK, 2024/17 sayılı “Yemek Bedeli” konulu Genelge, SGK Sigorta Primleri Genel Müdürlüğü, Ankara 2024.
- SGK, 2024/17 sayılı “Yemek Bedeli” konulu Genelge, SGK Sigorta Primleri Genel Müdürlüğü, Ankara 2024.
- SGK, Sosyal Sigorta İşlemleri Yönetmeliği, Resmî Gazete, 12.05.2010 tarihli ve 27579 sayılı, Ankara 2010.
- SGK, Sosyal Sigorta İşlemleri Yönetmeliğinde Değişiklik Yapılmasına İlişkin Yönetmelik, Resmî Gazete, 2024 Ankara, 2 Aralık 2024 Tarih ve 32740 Sayılı.

İnternet Kaynakları

- Akyürek Ömer, “İş Yerindeki Yemeği Beğenmeyenlere Yemek Bedeli Ödemesinde SGK İstisnası Var, Vergi İstisnası Yok!”, <https://www.muhasabetr.com/yazarlarimiz/omerakyurek/004/> , (Erişim tarihi: 05.01.2025)
- Apak Talha, “Yemek ve Yakacak Yardımı Vergiden İstisna”, Alo Maliye, <https://www.alomaliye.com/2022/12/06/yemek-ve-yakacak-yardimi-vergiden-istisna/> (Erişim tarihi: 10.01.2025)
- Batı Murat “Yemek Kartı Kullanımında Çözülmesi Gerekenler (III): Vergi Yönüyle”, <https://lebibyalkin.com.tr/haber/yemek-karti-kullaniminda-cozulmesi-gerekenler-iii-vergi-yonuyle> (Erişim Tarihi: 06.02.2025) (Vergi Yönüyle)
- Batı Murat, “Yemek Kartı Uygulama Esaslarının Vergi ve Sosyal Güvenlik Mevzuatı Açısından Hukuka Uygunluğunun Değerlendirilmesi”, İstanbul YMMO, <https://www.istanbulymmo.org.tr/Data/pdf/istymm%20odas%C4%B1%20yemek%20kart%C4%B1%20nisan%202024.pdf> (Erişim tarihi: 05.01.2025) (Uygulama Esasları)
- Demirci Eyüp Sabri, “Yemek Bedelinde SGK ve Vergi İstisnası Nasıl Hesaplanacak?”, Sosyal Güvenlik Müşavirleri Derneği, <https://www.sgmd.org.tr/yemek-bedelinde-sgk-ve-vergi-istisnasi-nasil-hesaplanacak/296>, (Erişim tarihi: 13.01.2025)
- Kurt Resul, Vergi ve SGK Uygulamasında Yemek İstisnası, <https://www.ekonomim.com/kose-yazisi/vergi-ve-sgk-uygulamasinda-yemek-istisnasi/724459> (Erişim tarihi: 05.01.2025)
- Sağlam Erdoğan, “Çalışanlara Nakit Olarak Ödenen Yemek Bedelleri de 1 Aralık’tan İtibaren Gelir Vergisinden İstisna Edildi”, Lebib Yalkın Mevzuat Dergisi, 21 Kasım 2022, <https://lebibyalkin.com.tr/haber/calisanlara-nakit-olarak-odenen-yemek-bedelleri-de-1-araliktan-itikaren-gelir-vergisinden-istisna-edildi>, Erişim: 07.01.2025.
- Seviğ Veysi, “2021 yılında personel yemeği”, İstanbul Ticaret Gazetesi, <https://istanbulticaretgazetesi.com/2021-yilinda-personel-yemegi> (Erişim tarihi: 03.01.2025).

Mahkeme Kararları

- Danıştay, E.2023/170 ve K.2024/1853, Danıştay 10. Daire, Ankara.
- Yargıtay 7. Hukuk Dairesi E.2013/14339 K. 2014/1323 T. T. 01.07.2014.
- Yargıtay 9. Hukuk Dairesi, E. 2020/5964, K. 2020/13100, T. 22.10.2020.